

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger

Der er en strukturudvikling på vej i dansk landbrug, hvor der er alvorlig fare for, at familielandbruget forsvinder og vi får ca. 10.000 industrialiserede landbrug, der vil være helt afhængige af fremmedkapital, fordi ingen enkeltperson vil kunne finansiere den egenkapital, der er nødvendig på et sådant brug. Bl.a. aktieselskabsformen er blevet bragt frem som en mulighed for landbrugets overlevelse. SF er ikke enige med dem, der peger på den mulighed. Vi tror nemlig ikke på fjerneje af et landbrug; det vil betyde fremmedgørelse af den enkelte landmand og indskrænkning af landmandens dispositionsret.

Der er ingen tvingende driftsøkonomisk grund til, at det nødvendigvis skal gå så galt. De samme fordele kan opnås ved, at flere landbrug slår sig sammen i andelslandbrug, produktionskollektiver og lignende. Det vil også give mulighed for maskinfællesskaber, afløserordninger (så arbejdstiden bliver som i andre dele af arbejdslivet), og afholdelse af ferie og fridage. Alt dette vil reducere de økonomiske og ikke mindst de menneskelige omkostninger.

Men der er en anden grund til, at skrækvisionen om det industrialiserede, aktieselskabsejede landbrug kan blive til virkelighed. Det er det faktum, at et landbrug ved hvert generationsskifte drænes totalt for kapital. Det afspejler sig i, at landbruget er meget stærkt forgældet, langt mere end i noget andet EF-land. Det betyder igen, at især yngre landmænd er meget følsomme over for de udsving i indtjening, som er en uundgælig del af landbrugets vilkår. Det er også en hovedårsag til, at sidste års tørke – sammen med andre faktorer – nu truer med at udløse et rekordstort antal tvangsauktioner.

Noget må gøres, men traditionelle løsninger duer ikke. Som sædvanligt høres forslag om fjernelse af jord-skatter, fjernelse af skatter og arveafgifter ved generationsskifte samt nedsættelse eller fjernelse af formuebeskatningen. Alle traditionelle løsninger er først og fremmest til gavn for den, der nærmer sig pensionsalderen og lynhurtigt vil kapitalisere landbrugsejen-

domme til den pris, som de handles til, med det resultat, at gældsbyrden for den ny generation af landmænd bliver endnu større.

Derfor er det glædeligt, at Dansk Familielandbrug i en ny rapport seriøst går ind i overvejelser om en Jordbank, som de foreslår undersøgt af en jordbankskommission.

Oprettelsen af Jordbanken, eller som SF foretrækker at kalde den, Jordbrugerfonden, betyder indførelsen af det uødelige ejerskab, som gennem tiderne er blevet efterlyst fra mange sider under forskellige betegnelser, f.eks. Andelsselskabet Dansk Landbrug, og hele tiden med det formål at lade danske bønder overtage landbrugsejendomme én gang for alle og derefter ikke mere gøre ejendommene til genstand for køb eller salg. Det indebærer den åbenlyse fordel, at kapitaldrænet, når der kommer en ny bruger til, bliver minimalt, og at ejendommens samlede gældsbelastning bliver mindre. Dette står i skarp kontrast til situationen i dag, hvor en enkelt landmand i princippet alene skal finansiere jordens markedspris, hvis ejendommen er købt i fri handel.

Hovedideen i Jordbrugerfonden er de aktive landmænds fælleseje af de tilsluttede landbrug. Det giver rimelige økonomiske vilkår, der kan give normal arbejdsindkomst jævnt fordelt over alle arbejdsårene. Når der kan gives en normal arbejdsindkomst ved en normalt dygtigt drevet produktion, er landmændene ikke samtidig afhængige af fremtidige værdistigninger, hvorfor landmanden økonomisk vil være i stand til at afstå fra disse, hvilket netop er eksistensbetingen for den næste landmand på ejendommen.

Vi er helt enige i ovennævnte rapport's vurdering af forslaget, nemlig, at »Med disse vilkår og til gengæld en lavere forpagtningsafgift end renter og afdrag ved selveje vil en meget stor del af landmændene reelt have både større dispositionsfrihed og ikke mindst større sikkerhed end ved selvejet.« (Familieløbet i udvikling, s. 72).

Men der er ikke tid til at vente på en kommission. Det er nu, tvangsauktionerne truer. Derfor bør der hurtigst muligt fremsættes et lovforslag om en jord-